

Kroppsøvingsfaget i grunnskolen og videregående opplæring

- Endring av regelverk og læreplan.
- Hvilke konsekvenser vil endringene få for undervisning og vurderingspraksis i kroppsøving.

Lene Flagestad og Ingrid Nelvik, Molde 4. april 2013

Mål for dagen

- Få felles forståelse av undervisnings- og vurderingspraksis i kroppsøvingsfaget.
- Hva er kompetanse i kroppsøving?

Hvorfor endring?

- Tilbakevendende tema i henvendelser til direktoratet, undersøkelser om kroppsøving og medieoppslag er:
 - Skolene har ulik opplærings- og vurderingspraksis i kroppsøving.
 - Bruk av prestasjonstester.
 - Ulike oppfatninger av hva som er kompetanse i kroppsøving .
 - Spørsmål om privatisteksamen.

- Fikser ikke gympresset

■ Flere elever henvises til spesialopplegg

Myndighetene skal nå kartlegge motivasjon og frafall blant elever i kroppsvøving. I Øvre Eiker og Nedre Eiker kommune står mange i fare for å droppe ut, og de henvises til opplegg utenfor skolen for å få karakterer.

– Jeg fikset ikke gymnastene på skolen fordi det er så mye snakk om prestasjoner og ferdigheter. Det er veldig mye teori i alle de andre fagene, og det er dumt at det også i gymnast blir så mye stress og press, sier Lotte Lindal i 10. klasse på Bokkorn ungdomsskole.

Vi møter henne og flere andre ungdommer på Renaissance treningscenter. Sam-

Ungdomsskolen

Øre kort tid skal skoleledelsen om ungdomsskolen legges frem. Vet du om noen skoler som gjør det best? Eller har du forslag til problemstillinger vi bør dekke?

Tips oss!

WENCHE
FUGLESTAD
w.fuglestad@eiker.kommune.no

LIV BRITT
TØSSE
l.b.tosse@eiker.kommune.no

Eiker, et ressurscenter som koordinerer kommunale tjenester, spesielt med fokus på fysisk aktivitet. Ukentlig møtes elever som av ulike grunner ikke fikser skolegymnast, til fysisk trening inne

Aktiv Eiker

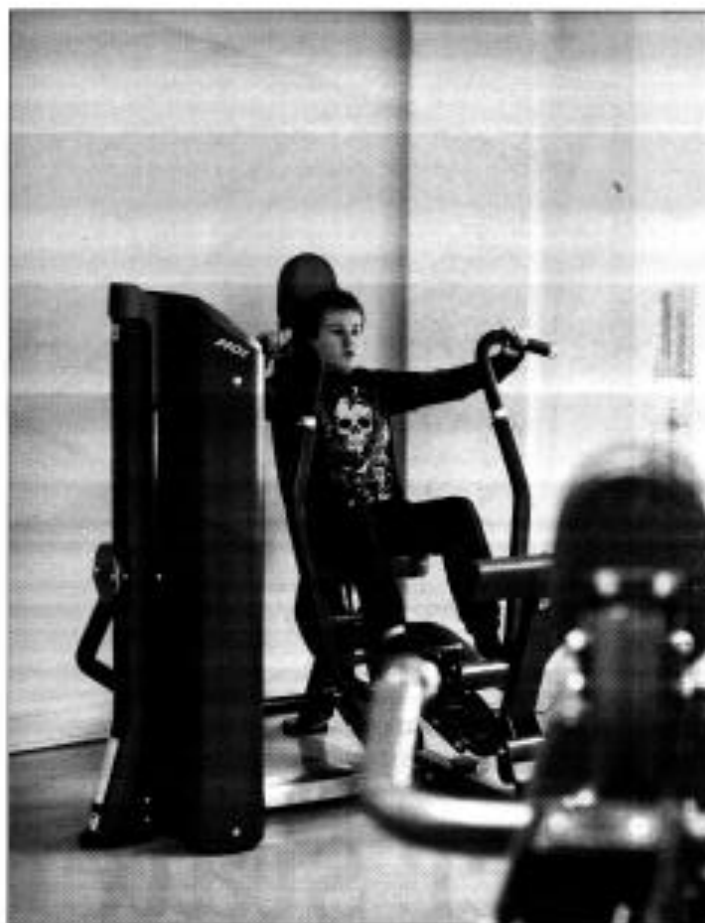
Et ressurscenter og en koordinerende tjeneste innenfor Øvre og Nedre Eiker kommunes arbeid med forebyggende helse.

Det er et spesielt fokus på fysisk aktivitet, kosthold og røykeslett.

Til de ulike frisklivsgrupper henvises folk i alle aldre med ulike utfordringer.

Tilbudet til barn og unge ferner et interkommunalt tilbud til overvektige 11-13-åring der målet er å skape aktivitetsglede.

Andre ungdomsskoleelever er en del av Grønn omsorg. I vintermåned er treningstilbudet innen på hebestudio og i tillegg til å trene, får ungdommene kostholdsinstruksjon.

Kenneth Knutsen (t.v.) og Erik Tellefsen er av ulike årsaker ikke motivert for kroppsvøvingen på skolen. – Det er flott med et alternativt opplegg, sier guttene.

ALL FOTO: STEN I BORG

Nå er det ferdighetene som avgjør gymkarakteren

Glem innsats og holdninger. Det er hvor langt du hopper og hvor fort du løper som i all hovedsak avgjør hvor god gymkarakter læreren gir deg.

– Mestring bør være viktigere enn et felles resultatkrav. Vi bør ta hensyn til barns erfaringsbakgrunn og fysikk.

Idrettsprofessor Yngvar Ömmundsen

Karakterer i gym?

Hvorfor har vi gymkarakter? Hva er poenget med en karakter som bedømmer folk etter hvor mye idrett de holder på med på fritiden? Hvorfor må det å være aktiv og å like idrett være en fordel i skolen?

Gym er faktisk en like viktig karakter som matte. Hvorfor? Også i matte lønner det seg å like faget og å arbeide med det utenfor skoletid. Hvis man skal fjerne karakterer i gym bør vi vel fjerne karakterer i K&H, heimkunnskap og musikk også. Det er fint å være aktiv, det er fint å være fingernem, det er fint å kunne lage mat. Hvis dere skal diskutere en karakter er det musikk, men det gjør man ikke fordi det er i gym de late får svi. Vi har fag fordi det er viktig og da er vel en karakter på sin plass

Oppgitt (13)

Gym

PÅ DEN ANDRE SIDEN

Tøffe Kurt i klassen strøk i gym på ungdomsskolen. Ikke bare fordi han var fri for ballfølelse og like engasjert i volleyball som i håndarbeid. Etter flere år som sist valgt til alle lag, gadd han ikke lenger. Og da selv oppmøtet – minstekravet for innsats – forsvant, mente gymlæreren ikke å ha noe valg. Så når vi andre subbet mot garderobeanlegget, trakk Kurten igjen glidelåsen på skinnjakken, skrevde over apachen, steilet opp på bakhjulet og tråkket i retning byen. Vi visste det var feil, men noe kjentes rett også. For visst var Kurten inne på noe, selv om han neppe engang tenkte det selv. For med hvilken fornuft kan noen hevde at du er bedre i gym fordi du får ballen over volleyballnettet, enn når du kan sykle friidrettsbanen rundt på bakhjulet? ---

Bjørn Ove Mørch Larsen

«Jeg vurderer å studere jus for å bli advokat, og så vidt jeg vet er det ikke et krav at en advokat må kunne løpe 3000 meter på tid»
Hilde Monique Aasen

Rikke Dale (18)

– Jeg synes kroppsøving bør bli vurdert med deltatt/ikke deltatt, fordi den fysiske forutsetningen er forskjellig fra person til person. Det er viktigere at elever er i aktivitet, og lærer å være trygge på seg selv.

Leser seg til gymkarakter

Aftenposten

Publisert: 22.11.10 kl. 00:34 - Abonnere på Aftenposten? Ring 05040 eller gå inn på kundeservice.aftenposten.no

De leser seg til bedre gymkarakter

Privatisteksamen – ny ordning

Muntlig Praktisk Eksamen

Kroppsøving – ET FAG i skolen!

- Hva skal elevene lære?
- Hva er kompetanse i kroppsøving?
- Hva skal elevene sitte igjen med etter endt skolegang?

Formålet med faget

- Legger premisser for hvordan elever og lærere skal jobbe med kompetansemålene
- Er bindeleddet mellom opplæringens generelle mål og de faglige kompetansemålene

Et tydeligere formål

- Kroppsøving skal gi opplæring i et bredt utvalg av aktiviteter og inspirere til en fysisk aktiv livsstil og livslang bevegelsesglede.

- Faget skal få eleven til å erfare og forstå betydningen av innsats for å oppnå egne mål om trening og kroppslig utvikling.

- Faget skal formidle kunnskap om trening, livsstil og helse, samtidig som det skal få eleven bevisst på psykiske, fysiske, og sosiale faktorer som kan påvirke lysten til å trene og være fysisk aktiv.

- Faget skal gi eleven frihet til å prøve ut seg selv i forhold til et mangfold av bevegelsesidealer som preger dagens moderne samfunn, og som spesielt eksisterer i ungdommens egen kultur. Samtidig skal tradisjonelle aktivitetsformer ivaretas.

<http://www.youtube.com/watch?v=zuo4ZD3TVfs>

Alternative bevegelsesaktiviteter

PÅ DEN ANDRE SIDEN

Tøffe Kurt i klassen strøk i gym på ungdomsskolen. Ikke bare fordi han var fri for ballfølelse og like engasjert i volleyball som i håndarbeid. Etter flere år som sist valgt til alle lag, gadd han ikke lenger. Og da selv oppmøtet – minstekravet for innsats – forsvant, mente gymlæreren ikke å ha noe valg. Så når vi andre subbet mot garderobeanlegget, trakk Kurten igjen glidelåsen på skinnjakken, skrevde over apachen, steilet opp på bakhjulet og tråkket i retning byen. Vi visste det var feil, men noe kjentes rett også. For visst var Kurten inne på noe, selv om han neppe engang tenkte det selv. For med hvilken fornuft kan noen hevde at du er bedre i gym fordi du får ballen over volleyballnettet, enn når du kan sykle friidrettsbanen rundt på bakhjulet? ---

Bjørn Ove Mørch Larsen

«Det sies å være den sporten i verden som vokser mest. Den er spektakulær og krever både styrke og spenst. Freerunning er nok for de som våger litt ekstra. 17 år gamle Mathias fra Kristiansand er en av disse.»

http://www.nrk.no/video/vil_lev_e_av_parkour/E996D5C6E57D2CB7/

- Faget skal fremme et positivt kroppslig selvbylde hos alle elever i skolen, samtidig som det skal formidle kritiske holdninger til kroppsidealer og bevegelseskulturer som kan påvirke elevenes kroppslige selvbylde på en uheldig måte.

- Faget skal fremme fair play i idrett, og eleven skal lære å vise respekt for ulike kroppslige og kulturelle forutsetninger.

Hovedområdene

- 1.-4. trinn: «Aktivitet i ulike bevegelsesmiljø»
- 5.-7. trinn: «Idrettsaktivitet»
«Friluftsliv»
- 8.-10. trinn: «Idrettsaktivitet»
«Friluftsliv»
«Trening og livsstil»
- Vg1 - Vg3: «Idrettsaktivitet»
«Friluftsliv»
«Trening og livsstil»

Endringer i kompetansemål

- Kompetansemålene er tydeligere
- Spiralprinsippet er klarere. Aktiviteter blir gjentatt i stadig mer avanserte former etter hvert som elevene blir eldre, og kompetansen deres øker
- Kompetansemålene henger nå klarere sammen med formålet, særlig med tanke på livslang bevegelsesglede og samhandling
- Egne forutsetninger ligger i kompetansemålene
- Fair play inn som et gjennomgående kompetansemål

Spiralprinsippet er tydeligere

- Vg1: planlegge og gjennomføre oppvarming og uttøyning før og etter ulike treningsaktiviteter
- Vg2: planlegge, gjennomføre og vurdere trening for å utvikle egen kropp og ivareta egen helse
- Vg3: planlegge, gjennomføre og vurdere egentrening som bygger på grunnleggende prinsipp for trening, og som er relevant for målene til eleven

Hva betyr ny læreplan i praksis?

- Det betyr at vi må kjenne til endringene og vite hva de har å si for vår undervisningspraksis
- Læreplanen er vårt «arbeidsredskap», er styrende for vårt arbeid, og gir retningslinjer for hvordan vi skal jobbe med faget
- At undervisningspraksis og «vurdering» er i tråd med endringer
- At undervisningspraksis gjenspeiler formålet med faget

Valg av læringsmål, utfordringer og aktiviteter

- Hvilke lokale forhold vil vi ivareta?
- Hvilke utfordringer og aktiviteter gir den kompetansen målene etterspør?
- Hvilke utfordringer og aktiviteter gir flest mulig elever følelse av mestring og utvikling?
- Hvilke utfordringer og aktiviteter gir livslang bevegelsesglede?

Fra kompetansemål til kompetanse

1. Velge tema/emne /aktivitet
2. Knytte tema/emnet til relevante kompetansemål
3. Formulere delmål/læringsmål som elevene kan forstå
4. Formulere kjennetegn/kriterier på måloppnåelse
5. Planlegge hvordan vi skal sjekke at elevene er på rett vei

Friluftsliv 5.-7. trinn

Kompetansemål det blir arbeidd med i opplegget:

- Fortelje om lokale friluftslivstradisjonar
- Vere med i ulike friluftslivsaktivitetar og praktisere trygg ferdsel under varierte vêrtilhøve
- Følgje enkle reglar og prinsipp for samhandling og samspel og respektere resultatata

Friluftsliv 5.-7. trinn

Læringsmål

Eleven skal kunne

- Kle seg etter vêr og vurdere kva ein treng for å ha det fint under ferdsel og opphold ute i natur
- Ha med seg det dei treng av utstyr, bruke utstyret hensiktsmessig og ta vare på det
- Vere med på tur og bidra til at andre også har det fint på turen
- Forklare korleis aktuell tur er knytt til lokal friluftslivstradisjon, og skrive blogg frå ein slik tur

Friluftsliv 5.-7. trinn

Kjenneteikn på høg måloppnåing

Eleven

- Er med på tur og bidrar til at andre også har det fint på turen
- Kan fortelje om korleis val av tur eller stad er knytt til lokal friluftslivstradisjon
- Kler seg etter vêr, har med utstyr som avtala, bruker utstyret hensiktsmessig og tek vare på det
- Skriv om lokale turar og friluftslivstradisjonar i bloggen

Idrettsaktivitet Vg2 – «Jokerball»

Kompetansemål det arbeides med i opplegget:

- Bruke og overføre prinsipper for fair play i bevegelsesaktiviteter
- Praktisere treningsmetoder for å forbedre teknikk, taktikk og evne til samspill i lagidretter

Idrettsaktivitet Vg2 – «Jokerball»

Læringsmål:

Eleven skal kunne

- sammen med andre planlegge og gjennomføre strategier ut fra gitte betingelser for spillet.
- omstille strategier i forhold til varierte situasjoner som oppstår i spillet.
- respektere betingelser og regler.

Idrettsaktivitet Vg2 – «Jokerball»

Kjennetegn på høy grad av måloppnåelse:

Eleven

- samarbeider med andre om å planlegge strategier og tar ansvar for å gjennomføre dem i spill.
- omstiller seg i varierende situasjoner som oppstår i spillet.
- respekterer betingelser og regler.

Lokalt læreplanarbeid

- En lokal læreplan bør beskrive en logisk sammenheng mellom formål, kompetansemål, læringsmål og kjennetegn på måloppnåelse.

For eksempel: Hva legger du i følgende kompetansemål:

Eleven skal kunne:

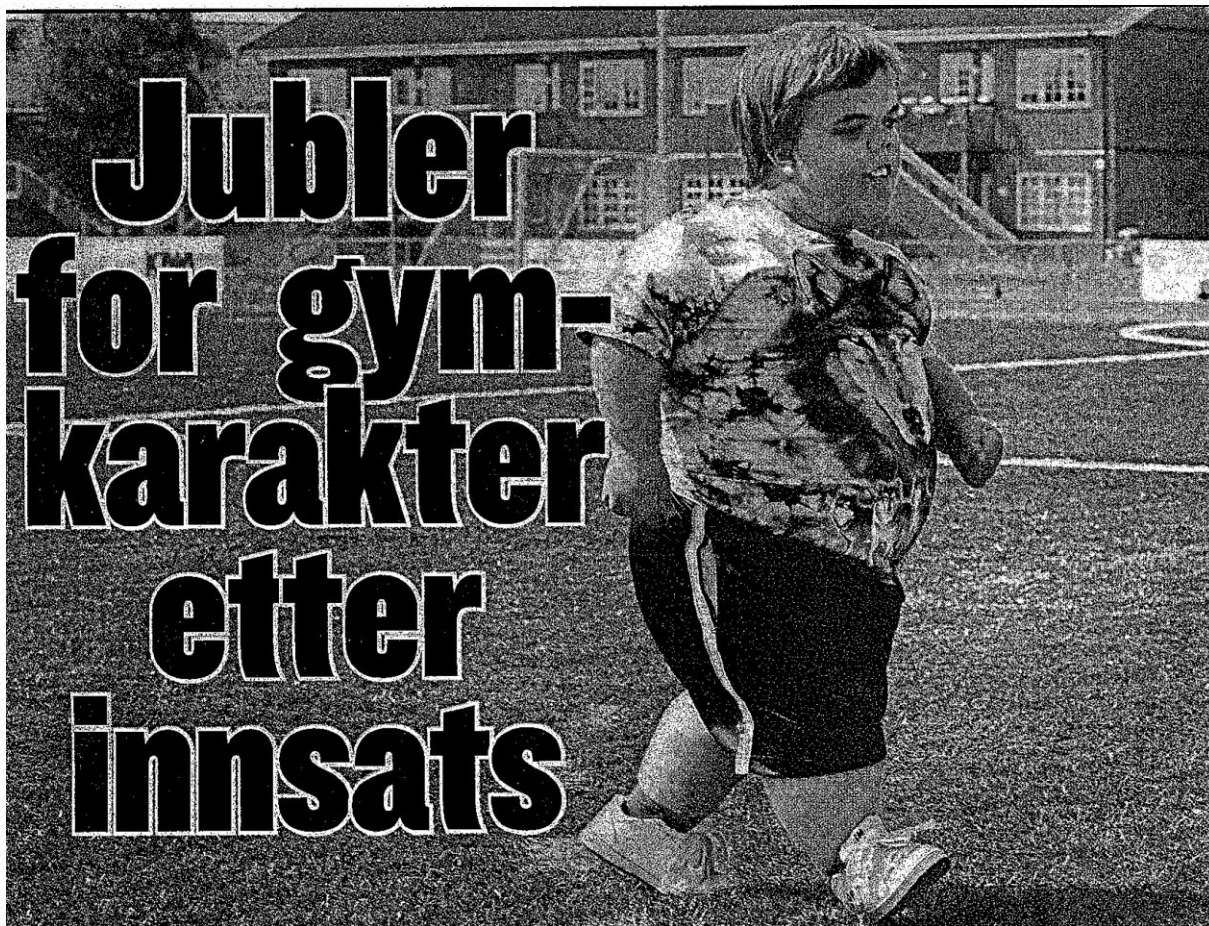
- bruke naturen til rekreasjon, trening og friluftsliv.

(Friluftsliv Vg2)

- Gi kompetansemålene innhold og lage læringsmål.
- Formulere kjennetegn på måloppnåelse.

Fair play

- Samhandle med andre i ulike aktiviteter (4. trinn)
- Følgje enkle reglar og prinsipp for samhandling og samspel og respektere resultatata (7. trinn)
- Praktisere fair play ved å bruke eigne ferdigheter og kunnskapar til å gjere andre gode (10. trinn)
- Praktisere fair play ved å inkludere andre, uavhengig av føresetnader, i utvalde idrettar og aktivitetar (Vg1)
- Bruke og overføre prinsipp for fair play i rørsleaktivitetar (Vg 2)
- Drøfte korleis eiga utøving av fair play kan påverke andre i aktivitetar, trening og spel (Vg 3)

**Jubler
for gym-
karakter
etter
innsats**

§ 3-3. Grunnlaget for vurdering i fag

- Grunnlaget for vurdering er de samla kompetansemåla i læreplanen.
- I vurderinga skal ikke forutsetningene til den enkelte, fravær eller forhold knyttet til orden og adferd trekkes inn
- I faget kroppsøving skal **innsatsen** til eleven være en del av grunnlaget for vurdering

Formålets siste avsnitt:

Opplæringa skal gi elevene et utgangspunkt for livslang bevegelsesglede og mestring ut fra egne forutsetninger.

I den særlige vurderingsordningen som gjelder for dette faget, er dette ivaretatt ved at innsatsen til elevene er en del av grunnlaget for vurdering.

I mange kompetansemål vil det også være relevant å ta hensyn til elevenes forutsetninger i vurdering.

<http://ndla.no/nn/node/103288>

Med innsats menes at eleven:

- Prøver å løse faglige utfordringer etter beste evne uten å gi opp.
- Viser selvstendighet.
- Utfordrer egen fysiske kapasitet.
- Samarbeider med andre og bidrar til at andre lærer i faget.
- Eleven fortsetter å øve også når det ikke gir resultater i form av prestasjon eller ferdighetsutvikling.

-Det har jeg aldri gjort før,
så det kan jeg helt sikkert!

Tippi Lengstrømpe

Hvordan vurdere innsats?

- Det er ingen regler for hvordan kompetanse og innsats skal vektlegges.
- Læreren må vurdere elevens mestring og innsats i faget på tvers av de enkelte kompetansemålene og hovedområdene.

Eksempel «Skal vi danse» 10. trinn

- Trene på og utøve danser fra ungdomskulturer og andre kulturer, og sammen med medelever skape enkle dansekomposisjoner
- Praktisere fair play ved å bruke egne ferdigheter og kunnskaper til å gjøre andre gode

Læringsmål:

Eleven skal kunne

- lære grunnleggende trinn og turer i jenka, letka jenka, polynesemarsj og vals.
- følge takten i musikken.
- samarbeide slik at alle får mulighet til å lære og gjøre sitt beste.

Kjennetegn på høy måloppnåelse

Eleven

- får til grunnleggende trinn og turer og utfordrer seg selv etter beste evne uten å gi opp.
- følger takten i musikken i dansene.
- samarbeider med både lærere og elever og bruker sine ferdigheter til å gjøre andre gode i dansen.

Eksempel på egenvurderingsskjema

Vurderingskategorier	Grad av måloppnåelse		
Får til grunnleggende trinn og turer i dansene	Lav	Middels	Høy
- Jenka			
- Letka jenka			
- Polynese marsj			
- Vals			
Følger takten i musikken i dansene	Lav	Middels	Høy
- Jenka			
- Letka jenka			
- Polynese marsj			
- Vals			
Samarbeider med både lærere og elever	Lav	Middels	Høy
Bruker egne ferdigheter til å gjøre andre gode i dansen	Lav	Middels	Høy
Utfordrer meg selv etter beste evne uten å gi opp	Lav	Middels	Høy

Elevens forutsetninger

«Å trene meningsfullt, eller å bruke fysisk aktivitet i arbeid med egen helse, må ta utgangspunkt i den kroppen vi er og har. Vi, alle, må ta hensyn til egne forutsetninger for å trene og utvikle oss hensiktsmessig. Dette gjelder like mye for toppidrettsutøveren som for den inaktive.

De «riktige» aktivitetsvalgene, for å få framgang og eventuelt forbedre eget helsemessig grunnlag, vil være ulike. Teknisk sett må vi «svare ulikt» for å vise god kroppsøvingskompetanse.»

Formålets siste avsnitt:

Opplæringa skal gi elevene et utgangspunkt for livslang bevegelsesglede og mestring ut fra egne forutsetninger.

I den særlige vurderingsordningen som gjelder for dette faget, er dette ivaretatt ved at innsatsen til elevene er en del av grunnlaget for vurdering.

I mange kompetansemål vil det også være relevant å ta hensyn til elevenes forutsetninger i vurderinga.

Sitat Rundskriv 8- 2012:

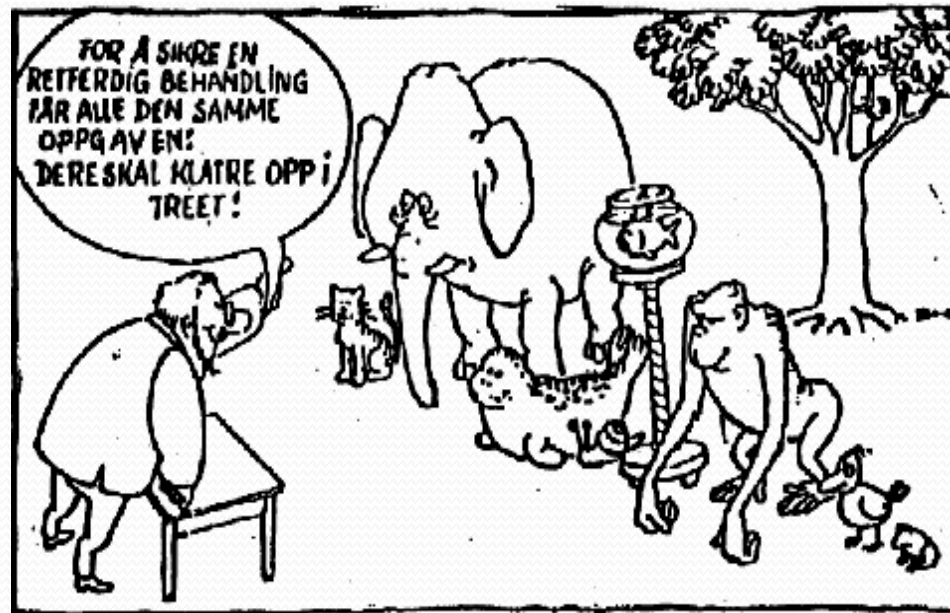
- «I § 3-3 andre ledd første punktum er det utdypet hva som ikke kan trekkes inn i vurderingen i fag. Det er elevenes forutsetninger, fravær eller forhold knyttet til orden eller oppførsel. Dette prinsippet må sees i sammenheng med § 3-3 første ledd. **Det er unntak fra dette når læreplanen for faget inneholder kompetansemål som er knyttet til holdningene til eleven eller elevens forutsetninger. I kroppsøving er elevenes individuelle forutsetninger innarbeidet i kompetansemålene. Når elevens forutsetninger er en del av kompetansemålet, vil de trekkes inn i vurderingen.»**

Fokus på elevenes læring

Å lære ut fra sine forutsetninger

Opplæringsloven § 1-3

Opplæringen skal tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte eleven ...

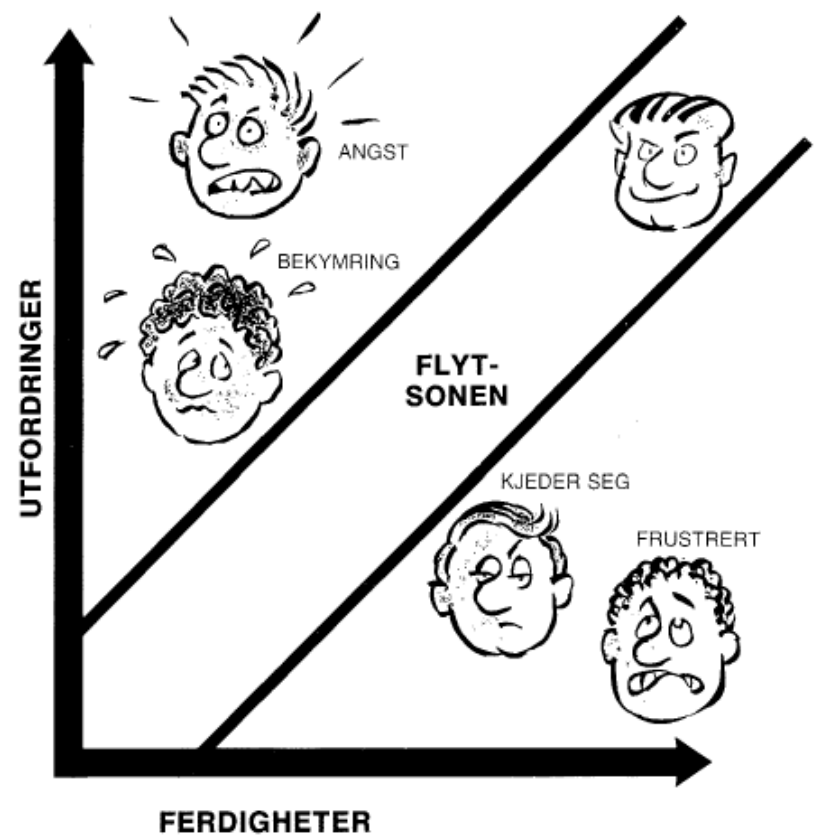

- Alle har forskjellig utgangspunkt for å drive med fysisk aktivitet.
- Kompetent svar i kroppsoving avhenger av hvem du er.
- Kroppsoving skiller seg ut ved at kroppen er fagets viktigste redskap.
- Urettferdig å bedømme både apekatter og elefanter ut fra hvor gode de er til å klatre i trær.
- Hvordan oppnå bevegelsesglede uten å oppleve mestring?

Eksempler på kompetansemål hvor forutsetninger er trukket inn:

- 10.trinn: bruke leik og ulike treningsformer for å utvikle egen kropp og helse
- vg1: praktisere treningsmetoder og øvelser innenfor utholdenhet, styrke og bevegelighet for å utvikle egen kropp og ivareta egen helse
- vg2: planlegge, gjennomføre og vurdere trening for å utvikle egen kropp og ivareta egen helse
- vg3: planlegge, gjennomføre og vurdere egentrening som bygger på grunnleggende prinsipp for trening, og som er relevant for målene til eleven

- Hvordan tilrettelegge slik at alle opplever mestring på sitt nivå?

Fra kompetansemål til kompetanse

1. Velge tema/emne /aktivitet
2. Knytte tema/emnet til relevante kompetansemål
3. Formulere delmål/læringsmål som elevene kan forstå
4. Formulere kjennetegn/kriterier på måloppnåelse
5. Planlegge hvordan vi skal sjekke at elevene er på rett vei

Tobias og stjerneorientering

- Tobias 13 år er overvektig.
- Klassen har fått følgende læringsmål:
«Gjennomføre stjerneorientering»
- Tilpasset opplæring er gjeldende i norsk skole.
- Elevene skal oppleve mestring på deres nivå («flytsonen»).
- For at Tobias skal rekke å finne mer enn 2 poster denne timen får Tobias lov til å sykle ut til postene.
- Dette gir han økt følelse av å lykkes og sannsynligvis bedre opplevelse av aktiviteten.

Kompetansemål:

- Trene på og bruke ulike ferdigheter i utvalgte lagidretter, individuelle idretter og alternative bevegelsesaktiviteter.
- Orienter seg ved bruk av kart og kompass i variert terreng og gjøre greie for andre måter å orientere seg på.
- Bruke lek og andre treningsformer for å utvikle egen kropp og helse.

Innsats skal være en del av grunnlaget for vurdering (§ 3-3)

Eleven prøver å løse faglige utfordringer etter beste evne uten å gi opp, viser selvstendighet og utfordrer egen fysiske kapasitet. Eleven samarbeider med andre og bidrar til at andre lærer i faget.

Kjennetegn på høy måloppnåelse

- Eleven kan orientere kartet, forstå karttegnene, og ved hjelp av kart og karttegn finne frem til postene.
- Eleven opprettholder aktiviteten og gir ikke opp selv når det er fysisk krevende.
- Eleven respekterer regler som gjelder i forbindelse med ferdsel på privat grunn.

Vurdering

- Tobias er flink til å lese kartet og finner derfor alle postene.
- Tobias bruker sykkel for å utvikle egen kropp og helse, dette med tanke på hans forutsetninger/overvekt. Han kan begrunne dette.
- Tobias tar utfordringen etter beste evne. God innsats i aktiviteten.

Oppgave:

Hvordan vurdere Tobias i
stjerneorienteringa?

Grad av måloppnåelse?

BRUK AV TESTER

«Kroppsøvingslærere i full stilling har så mange undervisningstimer og et så stort antall elever (ca 300) at tester og såkalte objektive mål blir en «nødløsning» for å sette karakter på alle og ikke minst dokumentere disse»

COOPERTEST

Karakter	6	5	4	3	2
Jenter	2700m	2400m	2100m	1800m	1500m
Gutar	3000m	2700m	2400m	2000m	1800m

«Dette er helt grusomt. Det er feil. I matte, norsk, engelsk osv. får man opplæring. Man lærer hvordan man skal gjøre forskjellige ting. Men i gymmen er det bare å gjennomføre aktivitetene!»

Oda, debatant på NRK

Hva sier Rundskriv 8-2012 fra UDIR om testing:

- Verken gjeldende eller revidert læreplan i kroppsøving, eller forskrift til opplæringsloven gir metodiske anbefalinger om bruk av fysiske tester eller testing.
- Bruk av tester kan være problematisk og være i strid med prinsippene for vurdering.
- Kompetansemålene er ikke formulert på en måte som angir at eleven skal vise styrke, løpe fort eller hoppe høyt.
- Bruk av resultater på tester som et grunnlag for å sette karakter i kroppsøving kan stride mot det målrelaterte vurderingsprinsippet.
- Det er forskriftsstridig å legge til grunn et normrelatert vurderingsprinsipp, for eksempel å bruke resultatene på tester som grunnlag for å sammenligne elever.
- Elevens kompetanse skal vurderes opp mot kompetansemålene, og den enkelte eleven skal ikke vurderes i forhold til andre elever.

Hvilken kompetanse etterspørres?

- Trene på og bruke ulike ferdigheter i utvalgte lagidretter, individuelle idretter og alternative bevegelsesaktiviteter (10. trinn)
- Gjøre funksjonell bruk av ulike ferdigheter i utvalgte lagidretter, individuelle idretter og alternative bevegelsesaktiviteter (Vg1)
- Praktisere treningsmetoder og øvelser innen utholdenhet, styrke og bevegelighet for å utvikle egen kropp og ivareta egen helse (Vg1)

Bruk av tester

- Tester i kroppsøvningsfaget bør være koblet til læring.
- Kompetansemålene sier ikke noe direkte om tester og krav til elevens fysiske form.
- Kompetansen er å lære hva man må gjøre for å bli sterk, løpe fort eller hoppe høyt, «og gjøre det».
- Det er opp til skolen og den enkelte lærer å grunngi hvorfor en velger å bruke tester, og konkretisere for elevene hvordan test og kompetansemål henger sammen.
- Det vil kunne gi mer mening å bruke tester for at elevene skal få erfaring og innsikt i testing, enn for å spesialisere elevenes fysiske eller tekniske ferdigheter.

Eksempel på kjennetegn på høy måloppnåelse

- Eleven gjennomfører testen ved å gjøre sitt ytterste. Eleven kan forklare hva testen forteller noe om og tolker eget resultat meningsfullt.
- Høy måloppnåelse krever også at eleven kobler testen til generelle treningsprinsipp og hvordan den eventuelt kan være en metode som bidrar til økt kunnskap og ferdighetsutvikling.

«Formålet med kroppsøving er ikke å vinne, ulike aktiviteter er å betrakte som middel for å nå opplæringens mål om kroppslig læring og mestring for alle elever og derigjennom gi grunnlag for å kunne delta i og ha glede av bevegelsesaktiviteter senere i livet.»

«Øvelse gjør mester»

- Elevene skal få erfaring med hvordan de kan utvikle praktiske ferdigheter og øve opp god motorikk.
- Det må settes av nok tid til øving slik at elevene kan oppleve framgang.
- Kanskje må man redusere på antall aktiviteter.
- Unngå kun periodeundervisning.

Hva vil det si
å være god i
kropppsøving?

Er det nok at elevene er «happy, busy and good»
for å få en god karakter...?

Elevene skal vurderes i forhold til
kompetansemålene og innsats
(i følge formålet med faget og § 3-3)

§ 3-3 Grunnlaget for vurdering:

- De samlede kompetansemål, en helhetsvurdering, og ikke på grunnlag av et utvalg av kompetansemålene
- Halvårsvurdering settes på grunnlag av forventet kompetanse på det tidspunktet og de kompetansemål som til da er gjennomgått
- I faget kroppsøving skal innsatsen til eleven være en del av grunnlaget for vurdering.
- Når elevens forutsetninger er en del av kompetansemålet, vil de trekkes inn i vurderinga
- Den enkelte elev skal ikke vurderes i forhold til andre elevers kompetanse, som innebærer at det er forskriftsstridig å legge til grunn et normrelatert vurderingsprinsipp, f.eks. en normalfordelingskurve

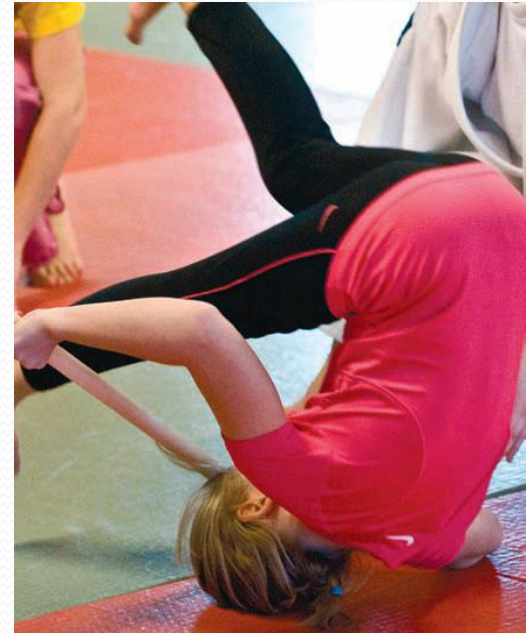
Forutsetning for å fremme læring og vilkår for et godt vurderingssystem

- at opplæringen er godt planlagt i forhold til kompetansemåla og formålet med faget.
- at læringsmåla er konkrete og forståelige
- at kjennetegn på måloppnåelse er kjent for elever, foresatte og lærere
- at vurderingen fokuserer på elevens muligheter for utvikling
- at det er god kommunikasjon mellom lærere, elever og foresatte
- Vi må tenke vurdering når vi planlegger, når vi gjennomfører og når vi avslutter et undervisningsforløp

Hvor skal vi?

*«Elevene kan bare nå et mål
hvis de forstår målet og vet
hva de må gjøre for å nå det.»*

Black and Wiliam

*”Vil du være så snill å si meg hvilken vei jeg burde gå for å komme bort herfra?”
”Det avhenger i høy grad av hvor du ønsker å komme hen,” sa katten.
”Det er ikke så nøye,” sa Alice. ”Så er det ikke så nøye hvor du går heller,” sa katten.*

Fra boken *Alice i Eventyrland*, Lewis Carrol

Fra læringsmål til kjennetegn

Kjennetegn på måloppnåelse

- Sier noe om i hvilken grad elevene mestrer målene de arbeider mot
- Sier noe om kvaliteten på prestasjonene deres i forhold til målene
- Skal gi grunnlag for å gi tilbakemelding om kvaliteten på elevenes arbeid sett i forhold til målene

Når vi setter opp kjennetegn sier vi samtidig noe om hva som er viktig, hva vi legger vekt på i vurderingen.

Hva er en karakter?

En karakter er et vurderingsUTTRYKK. En karakter er ikke en vurdering i seg selv.

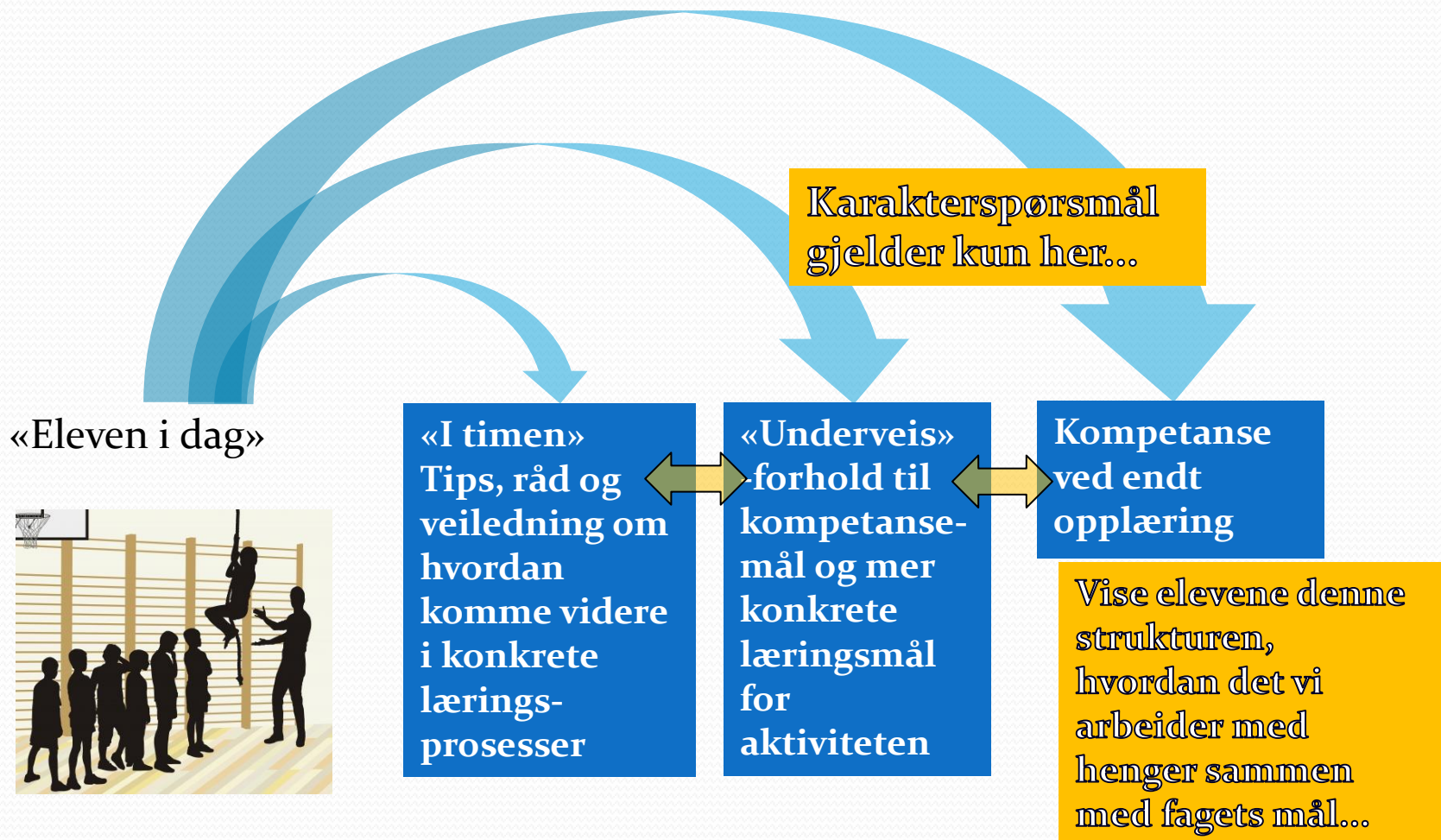
Hva trenger vi for at en karakter skal være meningsfull?

Minst to «ting»:

- En skala som forteller karakterenes gradering
- Innsikt i hva som er vurdert og kriterier for hvilken kvalitet som kreves for å oppnå de ulike karakterene.

Vurdering FOR og AV læring

etter revidert læreplan i kroppsøving av august 2012

«4 nøkkelkomponenter»

Veiledningen foreslår fire nøkkelkomponenter for planarbeid, vurdering og tilbakemelding til elever og andre.

The diagram features a central blue box labeled 'Sluttkompetanse' at the top right. Four white boxes with blue borders are positioned below it, each connected to the central box by a blue line. From left to right, these boxes are: 'Fair play og Samarbeid', 'Kroppslig læring', 'Selvledelse og gjennomføring', and 'Kunnskap og forståelse'. Above the central box, three large, curved blue arrows point downwards and to the right, suggesting a flow or progression towards the final competency.

Sluttkompetanse

Fair play og
Samarbeid

Kroppslig læring

Selvledelse og
gjennomføring

Kunnskap og
forståelse

	Fair play og samarbeid	Kroppslig læring	Selvledelse og gjennomføring	Kunnskap og forståelse
8.-10. trinn	<ul style="list-style-type: none"> • praktisere fair play ved å bruke egne ferdigheter og kunnskapar til å gjere andre gode • trene på og utøve dansar frå ungdomskulturar og andre medelevar skape enkle dansekomposisjonar • forklare og utføre livberging i vatn • forklare og utføre livbergende førstehjelp 	<ul style="list-style-type: none"> • trene på og bruke ulike ferdigheter i utvalde lagidrettar, individuelle idrettar og alternative rørsleaktivitetar • symje på magen og på ryggen og dukke • trene på og utøve dansar frå ungdomskulturar og andre medelevar skape enkle dansekomposisjonar • forklare og utføre livberging i vatn • forklare og utføre livbergende førstehjelp • bruke leik og ulike treningsformer for å utvikle eigen kropp og helse • praktisere friluftsliv i ulike naturmiljø og gjere greie for allemannsretten 	<ul style="list-style-type: none"> • bruke leik og ulike treningsformer for å utvikle eigen kropp og helse • planleggje og gjennomføre turar til ulike årstider, også med overnatting ute • praktisere og forklare grunnleggjande prinsipp for trening • førebyggje og gje førstehjelp ved idrettsskadar • orientere seg ved bruk av kart og kompass i variert terreng og gjere greie for andre måtar å orientere seg på 	<ul style="list-style-type: none"> • praktisere og forklare grunnleggjande prinsipp for trening • forklare samanhengen mellom fysisk aktivitet, livsstil og helse • forklare korleis ulike kroppsideal og ulik rørslekultur påverkar trening, ernæring, livsstil og helse • førebyggje og gje førstehjelp ved idrettsskadar • forklare og utføre livberging i vatn • forklare og utføre livbergende førstehjelp • orientere seg ved bruk av kart og kompass i variert terreng og gjere greie for andre måtar å orientere seg på • praktisere friluftsliv i ulike naturmiljø og gjere greie for allemannsretten

Innsats i kroppsøving gis et innhold i Rundskriv 08-2012 fra Utdanningsdirektoratet. Innsats overlapper med faglig kompetanse på flere områder i faget, og er tydelig del i tre av skisserte nøkkelkomponenter. Veiledningen har en egen tematekst om innsats i kroppsøving.

	Fair play og samarbeid	Kroppslig læring	Selvledelse og gjennomføring	Kunnskap og forståelse
Innsats, etter UDIR R 08-2012	<ul style="list-style-type: none"> • samarbeider med andre og bidrar til at andre lærer i faget 	<ul style="list-style-type: none"> • prøver å løse faglige utfordringer etter beste evne uten å gi opp • utfordrer egen fysiske kapasitet 	<ul style="list-style-type: none"> • viser selvstendighet • prøver å løse faglige utfordringer etter beste evne uten å gi opp • utfordrer egen fysiske kapasitet 	<ul style="list-style-type: none"> • utfordrer egen fysiske kapasitet

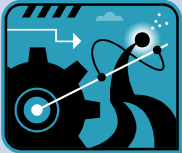

Hva er kompetanse til karakter fem?

Kan vi tenke slik?

For å oppnå karakteren 5 må du ha høy måloppnåelse i minst tre av de fire nøkkelkomponentene for kroppsvivingskompetanse, og ok måloppnåelse i den fjerde.

Elevens «egenvurderingsprofil»

Grad av måloppnåelse	Fair play og samarbeid	Kroppslig læring	Selvledelse og gjennomføring	Kunnskap og forståelse
	 	 	 	
Høy måloppnåelse				
Middels måloppnåelse				
Lav måloppnåelse				

Fritak fra vurdering med karakter

§ 3-23 Fritak frå vurdering med karakter i faget kroppsøving i *grunnskolen* og i vidaregåande opplæring

Elevar som ikkje kan følgje opplæringa i kroppsøvingsfaget, skal få tilrettelagd opplæring så langt dette er mogleg for eleven. **Elevar kan få fritak frå vurdering med karakter i faget når den tilrettelagde opplæringa eleven får ikkje kan vurderast med karakter.** Avgjerda er eit enkeltvedtak

1-12 Fritak fra opplæring i kroppsøving:

«Rektor kan etter søknad gi elever i videregående opplæring fritak fra opplæring i kroppsøving. Eleven må legge fram en uttalelse fra lege som dokumenterer at opplæringa er til skade for eleven, og at tilpasset opplæring ikke er mulig. Rektors avgjørelse er et enkeltvedtak»

FRAVÆR – Et dilemma...

- Når det gjelder elever, vil vurderingen av om læreren har vurderingsgrunnlag være skjønnsmessig og basert på kompetansen eleven har vist. Det er ikke adgang til å fastsette en prosentvis grense for hvor mye fravær en elev kan ha før vurderingsgrunnlag ikke er tilstede. Lærerens plikt gir ikke eleven rett til å forhandle om når og hvordan en vurderingssituasjon skal gjennomføres. Dette avgjør lærer.
- **Elevens/lærlingens/lærekandidatens ansvar:** Elevens/lærlingens/lærekandidatens plikt er regulert i tredje ledd tredje og fjerde punktum. Eleven/lærlingen/lærekandidaten har ikke bare rettigheter knyttet til vurdering, men også har plikt til å bidra til at læreren/instruktøren får grunnlag for vurdering. Eleven/lærlingen/lærekandidaten skal møte til og delta aktivt i opplæringen for å gi læreren/instruktøren grunnlag for vurdering.
- Eleven kan for eksempel ikke være fraværende i opplæringen gjennom hele året for så like før standpunkt karakteren skal fastsettes, kreve en stor prøve som gir læreren grunnlag for vurdering.
- Fjerde punktum fastsetter at hvis elever som har stort fravær, ikke deltar i planlagte vurderingssituasjoner eller av andre særlige grunner ikke viser sin kompetanse, kan dette føre til at læreren ikke har grunnlag for å fastsette karakter i forbindelse med halvårsvurdering eller standpunkt karakter.
- Alt fravær kan ha innvirkning på om lærer/instruktør har grunnlag for vurdering. Dersom fraværet skyldes dokumentert fravær som for eksempel sykdom, skal læreren strekke seg langt for at eleven skal få mulighet til å vise sin kompetanse.

Elevens ansvar:

Eleven har ikke bare rettigheter knyttet til vurdering, men har også plikt til å bidra til at læreren får grunnlag for vurdering. Eleven skal møte til og delta aktivt i opplæringen for å gi læreren grunnlag for vurdering.

Gleden over å være i bevegelse 😊

- Vurderinga må ikke dominere opplæringa og legge et press på elevene som kommer i konflikt med fagets formål.
- Gleden over å være i bevegelse og lysten til å være i fysisk aktivitet må ivaretas!

Faget skal fremme en livslang, fysisk aktiv livsstil....

Takk for oss! 😊

Som gutten sa til sin far da han skulle vise fram karakterboka, «vi får være glad vi har helsa»

